

Motion till riksdagen

1989/90:Ub320

av Ingvar Eriksson (m)

Naturkunskap i skolan m.m.

Den allmänna debatten kring jord- och skogsbruket, dess produktionsformer, miljöpåverkan m.m. har under lång tid tyvärr präglats av mycken okunskap och tyckande. Massmedia av olika slag har ofta inte heller bidragit till en sakligare debatt. Det är viktigt att vi får debatt baserad på kunskap och saktighet till stånd.

Jord- och skogsbruk har under årtusenden varit en del i det ekologiska kretsloppet och systemet. Växtnäringsämnena allt ifrån kolet i luftens koldioxid till kväve, fosfor och kalium m.fl. beskriver i naturen sina bestämda kretslopp liksom vatten.

Kvävet, som nu framställs som den stora förstöraren, är ju en av de viktigaste förutsättningarna för mänskligt liv vid sidan om vatten och luft.

I vårt humida klimat har vi sedan årtusenden haft läckage av växtnäringsämnen till luft och vatten – ett naturligt kretslopp i samarbete med andra organismer i vårt ekologiska system såsom bakterier, svampar och olika markdjur, vattendjur och vattenväxter.

Det torde vara klarlagt att jordbruket under de senaste 40 åren som en följd av en medveten politiskt styrd produktionsordning i vissa fall ökat läckaget av växtnäringsämnen till luft och vatten men även att en ökning av skördarna i sig ökar försurningen genom det lagbundna utbytet av positiva växtnäringsjoner i markvätskan mot surgörande vätejoner. Detta är ofta en följd av att tillförseln av växtnäring icke varit balanserad. Att i ett sådant läge lägga skatter på växtnäring är olyckligt och högst diskutabelt ur miljösynpunkt.

Den på något håll uppmätta förekomsten av bekämpningsmedelsrester i vårt grundvatten är långt allvarigare. Med ökad utbildning, bättre teknik och utveckling av bekämpningsmedlen bör dock dessa problem kunna bemästras.

Det mest allvarliga i vår miljösituation är icke jordbruket utan den stora tillförseln av olika växtnäringsämnen i form av kväve och koldioxid som sker vid förbränning av drivmedel och fossila bränslen.

Den ohämmade nyemissionen av koldioxid som följer av till synes rena energislag som naturgas måste balanseras av en motsvarande kolsyreassimilation. Sådan sker inte endast i de så ofta och med all rätt framhållna regnskogarna på vår jord, utan överallt där gröna växter finns och utvecklas. Växternas kolsyreassimilation står i direkt förhållande till den mängd torr-

substans, som t. ex. ett hektar producerar/år. I vårt land producerar våra skogar 1,5–3 ton TS/ha/år medan ett ha sockerbetor åstadkommer 10–14 ton TS och ett ha höstvetete producerar 8–12 ton TS/ha/år. Allt detta undanhålls allmänheten liksom att utbildningen i elementär naturkunskap saknas i grundskolan och gymnasiet på ett flertal linjer.

Det måste ske en allmän förbättring av elementär naturkunskap hos inte bara våra skolor och studerande på olika nivåer utan även hos alla dem som har att utreda och fatta beslut i frågor om jord- och skogsbruk, miljöärenden o.dyl.

Ett bättre utnyttjande av all den biologiska kompetens, som finns bl. a. i våra lantbruksnämnder och andra organ, som nu ägnar sig huvudsakligen åt rent administrativa uppgifter, måste komma till stånd. Även utbildningsmöjligheterna i TV och radio bör kunna ställas till förfogande. Då kan varje svensk snabbt och effektivt bli delaktig i de kunskaper som krävs för att rätt kunna förstå skeendet i vår natur och på ett positivt sätt kunna delta i miljödebatten.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen av regeringen begär förslag om förbättrad utbildning i elementär naturkunskap inom skolan m.m.

Stockholm den 25 januari 1990

Ingvar Eriksson (m)

Ulf Melin (m)